

Examen VMBO-KB 2006

tijdvak 2
maandag 19 juni
13.30 - 15.30 uur

NEDERLANDS LEESVAARDIGHEID-SCHRIJFVAARDIGHEID CSE KB

Bij dit examen horen een uitwerkbijlage en een tekstboekje.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 27 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

600051-2-624o

TEKST 1 MEDICIJNEN: VERGETEN GEVAAR OP DE WEG

- 4p ○ 1 Hieronder staan tien uitspraken over de tekst *Medicijnen: vergeten gevaar op de weg*.
→ Geef bij elke uitspraak aan of die uitspraak **waar** of **niet waar** is. Vul hiervoor de tabel in de **uitwerkbijlage** in.
- 1 Het is algemeen bekend bij de automobilisten dat autorijden na alcoholgebruik gevaarlijk is, maar de invloed van medicijnen op autorijden kent men niet.
 - 2 De overheid besteedt veel geld aan campagnes tegen rijden na alcoholgebruik, maar weinig of niets aan campagnes tegen het gebruik van geneesmiddelen in het verkeer.
 - 3 Geneesmiddelen tegen psychische ziekten zijn na enkele weken van gebruik minder gevaarlijk voor automobilisten dan in de eerste weken van gebruik.
 - 4 Het nieuwe middel Prozac beïnvloedt de rijvaardigheid van weggebruikers veel minder dan oudere middelen.
 - 5 De invloed van geneesmiddelen tegen psychische ziekten op de rijvaardigheid is bij onderzoekers wel bekend, maar de controle op gebruik bij automobilisten is moeilijk uitvoerbaar.
 - 6 Volgens Ron Herings hebben geneesmiddelen dezelfde invloed op het rijgedrag als alcohol.
 - 7 Depressieve bestuurders die geen geneesmiddelen gebruiken, zijn gevaarlijker op de weg dan depressieve bestuurders die de nieuwe geneesmiddelen gebruiken.
 - 8 Het gebruik van zware geneesmiddelen tegen depressies kan tot een verhoogd risico in het verkeer leiden, maar bij het gebruik van kalmeringsmiddelen bestaat dit risico niet.
 - 9 In Nederland hebben artsen de plicht om de patiënten te wijzen op de risico's van medicijngebruik bij het autorijden.
 - 10 Artsen en apothekers kunnen moeilijk goed advies geven over de effecten van medicijnen op het rijgedrag, doordat er weinig onderzoek naar deze effecten gedaan is.

TEKST 2 ELK MOMENT EEN EETMOMENT

- 8p ○ 2 → Vat de tekst *Elk moment een eetmoment* samen in maximaal 125 woorden. Maak er een samenhangend geheel van. Besteed alleen aandacht aan de volgende onderdelen van de tekst:
- de twee veranderingen met betrekking tot de eetplekken;
 - de verandering met betrekking tot de eetmomenten;
 - de belangrijkste factor bij het wel of niet kopen van voedsel;
 - de drie ontwikkelingen die invloed hebben op het eetgedrag van de consumenten, volgens Figee;
 - de verandering in denkwijze die de voedselabrikant moet ondergaan;
 - twee op de consument gerichte aandachtspunten voor de fastfoodrestaurants.

Schrijf je samenvatting in volledige zinnen. Gebruik geen telegramstijl.

TEKST 3 IS ER STRAKS NOG WEL GENOEG NATUUR VOOR IEDEREEN?

- 1p ● 3 Welk gevoel drukt de foto uit?
A afkeer van het volle Nederland
B bezorgdheid over de Nederlandse jeugd
C instemming met de gezellige drukte in het bos
D liefde voor de schoonheid van het landschap
- 1p ● 4 Wat is de belangrijkste functie van de foto in de advertentie als geheel?
A een nieuw element aan de tekst toevoegen
B informatie over Stichting Natuur en Milieu verschaffen
C ondersteuning geven aan de tekst
D tegen de tekst ingaan
- 1p ● 5 Wat is het belangrijkste doel van de advertentie?
A gevoelens tot uitdrukking brengen
B informeren
C overtuigen
D tot handelen aansporen

TEKST 4 WONEN EN CHEMIE

- 1p ● 6 Hoe kun je de inhoud van alinea 1 het beste weergeven?
Alinea 1 leidt de tekst in door
A de aanleiding voor het schrijven van de tekst te noemen.
B de snelle groei van een nieuwe ziekte te benadrukken.
C een korte omschrijving van het probleem te geven.
D een samenvatting van de tekst te geven.

Gebruik de volgende informatie voor het beantwoorden van de vragen 7, 8 en 9.

We kunnen de tekst verdelen in 5 delen:

deel 1 alinea 1

deel 2 alinea's 2, 3 en 4

deel 3 alinea's 5, 6 en 7

deel 4 alinea's 8 en 9

deel 5 alinea 10

- 1p ● 7 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea's 2, 3 en 4)?
A Het gevaarlijke huis
B Honderdduizenden patiënten
C Noodzaak zelfhulpgroep
D Wonen op een kale vloer
- 1p ● 8 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 5, 6 en 7)?
A Chemische opbouw van de mens
B Geen onnodige angst
C Honderdduizend nieuwe stoffen
D Onvolledig onderzoek

- 1p ● 9 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4 (alinea's 8 en 9)?
A Geen onderzoeksgeld van Europese Unie
B Invloed op hormonen
C Ongezonde ouderdom
D Twijfels over wetenschappelijk onderzoek
- 1p ● 10 In alinea 4 staan o.a. enkele voorbeelden. Waarvoor dienen deze voorbeelden?
Deze voorbeelden
A benadrukken de snelle groei van het probleem.
B laten zien dat de gevaren in onze directe omgeving zitten.
C maken duidelijk dat het probleem onoplosbaar is.
D tonen aan dat iedereen last heeft van chemische overgevoeligheid.
- 1p ● 11 Wat is het verband tussen alinea 6 en 7?
A Alinea 6 en 7 spreken elkaar tegen.
B Alinea 6 en 7 versterken elkaar.
C Alinea 7 geeft oplossingen voor het probleem uit alinea 6.
D Alinea 7 geeft voorbeelden bij de inhoud van alinea 6.
- 1p ○ 12 In alinea 10 staat, dat sommige mensen **in extreme mate** met de gevolgen van chemische overgevoeligheid te maken krijgen. Al eerder in de tekst, namelijk in alinea 3, komt een zinsgedeelte voor waarin hetzelfde wordt uitgedrukt.
→ Citeer dit zinsgedeelte uit alinea 3.
- 1p ○ 13 De schrijver laat in de alinea's 7, 8 en 9 zien, dat de lijdens aan chemische overgevoeligheid niet alleen staan in hun strijd tegen de schadelijke, chemische stoffen. Er zijn heel veel activiteiten op dit gebied gaande.
→ Citeer de zin uit deze alinea's waarin deze activiteiten het duidelijkst worden omschreven.
- 1p ● 14 Hoe kun je de inhoud van alinea 10 het beste weergeven?
Alinea 10
A beschrijft een oplossing voor het probleem.
B geeft de mening van de schrijver over het onderwerp.
C noemt een nog niet behandelde kant van het onderwerp.
D vormt een samenvatting van de tekst.
- 1p ● 15 Een tekst kan bestaan uit:
1 feiten
2 de mening van de schrijver
3 de mening van anderen
Waaruit bestaat deze tekst?

Deze tekst bestaat uit:
A alleen 1 en 2
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3

- 1p ● 16 Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?
- A Door de initiatieven van wetenschappers en van de Europese Unie zullen de problemen met gevaarlijke chemische stoffen afnemen.
 - B Door de toegenomen technologische ontwikkelingen zal het aantal schadelijke chemische stoffen volgens deskundigen groter worden.
 - C Het oprichten van een zelfhulpgroep in Nederland bevestigt dat chemische stoffen soms schadelijk zijn en een ernstig probleem gaan worden.
 - D Veel mensen hebben last van schadelijke chemische stoffen, maar alternatieven lijken moeilijk te vinden en zijn duur.

TEKST 5 NIEUW LEVEN VOOR EEN MOBIELTJE

- 1p ● 17 Hoe kun je de inhoud van de eerste twee alinea's het beste weergeven?
In alinea 1 en 2 wordt de inhoud van de tekst ingeleid
- A door de aanleiding voor het schrijven van de tekst te noemen.
 - B door een deskundige te introduceren.
 - C door een samenvatting van de tekst te geven.
 - D door voorbeelden van projecten te geven.

Gebruik de volgende informatie voor het beantwoorden van de vragen 18, 19 en 20.

We kunnen de tekst verdelen in vier delen:

- deel 1: de alinea's 1 en 2
- deel 2: de alinea's 3 tot en met 7
- deel 3: de alinea's 8 tot en met 11
- deel 4: de alinea's 12 tot en met 14

- 1p ● 18 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea's 3 tot en met 7)?
- A Commercie en afvalbergen
 - B Hergebruik en recycling
 - C Marktgebied Azië en Afrika
 - D Vervanging of herstel van onderdelen
- 1p ● 19 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 8 tot en met 11)?
- A Afval en veiligheid
 - B Invloed commercie
 - C Mening producent
 - D Werking en garantie
- 1p ● 20 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4 (alinea's 12 tot en met 14)?
- A Afvalstroom of goederenstroom
 - B Meningen over het afvalprobleem
 - C Rol milieu-organisaties
 - D Telefoons in exportlanden
- 1p ○ 21 → Citeer de zin uit alinea 3, 4 of 5 die het beste aangeeft, dat Recell een commercieel bedrijf is.
- 1p ○ 22 → Citeer de zin uit alinea 8 of 9 die het duidelijkst aangeeft, dat mobieltjes in de exportlanden een afvalprobleem kunnen vormen.

- 1p ● 23 Hoe kun je het verband tussen alinea 8 en 9 het beste omschrijven?
Alinea 9
A geeft een toelichting op wat er staat in alinea 8.
B geeft een voorbeeld bij wat er staat in alinea 8.
C noemt een gevolg van wat er staat in alinea 8.
D vormt een opsomming met wat er staat in alinea 8.
- 1p ● 24 Welke zin geeft de hoofdgedachte van de tekst het beste weer?
Het verlengen van de levensduur van de mobiele telefoons
A heeft voordelen, maar het afvalprobleem in de ontwikkelingslanden mag niet uit het oog worden verloren.
B is een belangrijk initiatief, zeker nu er goede oplossingen zijn gevonden voor de afvalproblematiek.
C is een goede zaak en alle betrokken instanties en bedrijven ondersteunen de inzamelingsacties.
D verloopt moeizaam, maar de goede doelen en de telefoonfabrikanten worden er wel beter van.
- 1p ● 25 Wat is het belangrijkste schrijfdoel van de schrijver van de tekst *Nieuw leven voor een mobieltje*?
A amuseren
B informeren
C overtuigen
D tot handelen aansporen
- 1p ● 26 Een schrijver kan in een tekst gebruik maken van:
1 feiten
2 een eigen mening
3 de mening van anderen
Waarvan maakt de schrijver van *Nieuw leven voor een mobieltje* gebruik?
A alleen 1 en 2
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3

De volgende tekst moet je gebruiken bij de beantwoording van de vragen 27 en 28.

Een op de vijf gsm's snel stuk

Een op de vijf mobiele telefoons gaat binnen twee jaar ten minste één keer stuk. Dit blijkt uit het jaarlijkse onderzoek van het Duitse blad Connect naar de bedrijfszekerheid van mobieltjes. De test is in vier jaar uitgegroeid tot de schrik van iedere zaktelefoonfabrikant. De resultaten liegen er dan ook niet om. Iets meer dan 13.000 lezers van Connect deden dit jaar mee aan de enquête. Maar liefst 2778 van hen gaven aan dat hun zaktelefoon binnen twee jaar na aankoop er minstens één keer helemaal mee was opgehouden. Dat is ruim 21 procent. Van televisies zouden we zo'n uitvalpercentage niet accepteren.

- 1p ● 27 In bovenstaand tekstje wordt gesproken van een jaarlijks onderzoek. De uitkomsten van dat onderzoek zijn voor sommigen gunstig, voor anderen ongunstig. Voor wie zijn de uitkomsten van het onderzoek gunstig, volgens de inhoud van dit kleine tekstje *Een op de vijf gsm's snel stuk* en van de lange tekst *Nieuw leven voor een mobieltje*?
- A voor de goede doelen en voor de gsm-producenten
B voor de goede doelen en voor Recell
C voor de gsm-producenten en voor Recell
D voor Recell, de gsm-producenten en de goede doelen
- 1p ○ 28 Volgens het bovenstaande korte tekstje *Een op de vijf gsm's snel stuk* gaat een mobieltje nogal eens stuk. Dat kan een reden zijn om een nieuw exemplaar te kopen.
→ Welke andere reden voor vervanging staat genoemd in de tekst *Nieuw leven voor een mobieltje*, in de alinea's 6 tot en met 8?

SCHRIJFOPDRACHT

Verplaats je in de volgende situatie en bedenk daarbij dat, als er in een opdracht 'je', 'jou(w)' of 'jij' staat, je telkens je eigen naam en/of adres en/of woonplaats moet vermelden.

Al jarenlang loopt bij jullie op school het Goede-doelenproject. Klassen zetten elk jaar, apart of gezamenlijk, een actie op touw om een leuk bedrag voor een goed doel bij elkaar te krijgen.

Een klasgenoot komt met een voorstel voor de actie van dit jaar: kan de school inleveradres voor afgedankte mobieltjes worden en kan de opbrengst dan naar het Goede-doelenproject van de school gaan? Een andere leerling komt een dag later al met de naam en het adres van het inzamelbedrijf: Terra bv, Bergenbos 143, 5490 ZZ Sint-Oedenrode met als contactpersoon de heer J. van Zon.

Jullie mentor heeft ondertussen het idee besproken met enkele personen van het Goede-doelenproject. Die zijn erg enthousiast en willen er in plaats van een klassenactie meteen een actie voor de hele school van maken. Jij biedt aan namens het Goede-doelenproject een brief naar Terra te schrijven om te kijken wat er mogelijk is.

- 12p ○ 29 **Een brief**
- Schrijf in de uitwerkbijlage de brief aan Terra. Dateer de brief op 1 februari 2006. Je begint met je voor te stellen, je vertelt op welke school je zit en hoe je het bestaan van het bedrijf te weten bent gekomen.
- Dan vertel je over het idee van jullie klas. Je wilt weten of jullie school een inleveradres voor mobieltjes kan zijn, wat de vergoeding is per mobieltje, of de vergoeding naar het schoolproject kan en of er een hogere vergoeding mogelijk is vanaf een bepaalde hoeveelheid ingeleverde mobieltjes. Verder wil je nog weten of er folders zijn, inleverdozen en/of eventuele praktische inzameltips. Je vraagt je ook nog af wie de ingezamelde mobieltjes ophaalt of wegbrengt. Je geeft aan dat jij contactpersoon voor de school zult zijn.